

Državni stručni skup Agencije za odgoj i
obrazovanje namijenjen stručnim
suradnicima knjižničarima osnovnih i
srednjih škola Republike Hrvatske

Školska literatura kao pomoć u prevladavanju osobne i društvene drame

ZBORNIK SAŽETAKA

OŠ „Bol“ - Split, 15. svibnja 2024.

Državni stručni skup stručnih suradnika knjižničara Republike Hrvatske

Osnovna škola „Bol“ u Splitu 15. svibnja 2024. godine

ŠKOLSKA LITERATURA KAO POMOĆ U PREVLADAVANJU OSOBNE I DRUŠTVENE DRAME

ZBORNIK SAŽETAKA

Agencija za odgoj i obrazovanje

Split, 2024.

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

NAKLADNIK

Agencija za odgoj i obrazovanje

Donje Svetice 30

10 000 Zagreb

<https://www.azoo.hr/>

ZA IZDAVAČA

v. d. ravnatelja Daria Kurtić, prof.

© Agencija za odgoj i obrazovanje, 2024.

UREDNIKA

Ana Saulačić, prof.

LEKTORICA

Ivana Perić, prof.

Računalni zapis

Objavljeno u Hrvatskoj 2024. i dostupno na mrežnim stranicama Agencije za odgoj i obrazovanje

Zahvale

Zahvaljujem pozvanim predavačima bez kojih državnog stručnog skupa *Školska literatura kao pomoć u prevladavanju osobne i društvene drame* ne bi bilo.

Posebno zahvaljujem domaćinima skupa:

- stručnoj suradnici knjižničarki OŠ „Bol“ u Splitu gospođi Ani Bučević Romić
- ravnatelju OŠ „Bol“ u Splitu gospodinu Davoru Bučeviću.

Program skupa

srijeda, 15. svibnja 2024.

08.30 – 09.00 | Registracija sudionika - OŠ „Bol“ Split

09.00 – 09.15 | Pozdravna riječ:

| **Ana Saulačić**, prof., viša savjetnica, AZOO Split

| **Ana Bučević Romić**, mag. edu., stručna suradnica knjižničarka, OŠ „Bol“ Split

| **Davor Bučević**, mr. oec., prof., ravnatelj, OŠ „Bol“ Split

| **Blaga Petreski**, prof., predstojnica, AZOO Split

09.15 – 12.15 | Prvi tematski blok:

Školska literatura kao pomoć u prevladavanju osobne i društvene drame

09.15 – 10.00 | prof. dr. sc. **Kornelija Kuvač**, znanstvena savjetnica, redovita profesorica, Zadar
Čitanje književnosti i razvoj emocionalnih kompetencija djece i mladih

10.00 – 10.45 | **Ana Puljak**, dr. med., spec. javnog zdravstva, KBT psihoterapeut, Zagreb
Biblioterapija i mentalno zdravlje mladih

10.45 – 11.30 | **Marijana Muhić**, univ. spec. pol., Zagreb
UNICEF-ovi programi za podršku mentalnom zdravlju djece i mladih u školama

11.30 – 12.15 | **Tomislav Budimir**, prof., **Jelena Zujčić**, prof., Obrovac Sinjski
Položaj stručnog suradnika knjižničara u Eksperimentalnom programu CDŠ

13.15 – 15.00 | Drugi tematski blok:

Školska literatura kao pomoć u prevladavanju osobne i društvene drame

13.15 – 14.00 | doc. dr. sc. **Lucijana Armanda Šundov**, znanstvena suradnica, Split
Književnost za mladež u nastavi i tema smrti u slikovnicama

14.00 – 14.45 | **Sabina Marunčić**, lic. theol., Split
Tematski centrirana interakcija u prevladavanju izazova u školi

14.45 – 15.00 | **Pitanja i zaključci** – Evaluacija skupa – **Ana Saulačić**, univ. spec., Split

<http://ettaedu.azoo.hr/>

Predgovor

Pozitivna školska kultura utječe na obrazovna postignuća učenika, motivaciju učenika za rad, produktivnost i zadovoljstvo djelatnika, smanjenje nasilja između učenika i stresa kod učitelja. Stručni suradnik knjižničar ima veliku ulogu i utjecaj na oblikovanje školske kulture. Naime, moje radno iskustvo započelo je stručnim skupom za V-ŽSV stručne suradnike knjižničare, mentore i savjetnike na državnoj razini, a koji sam organizirala s kolegicom Saulačić na temu *Mogućnosti korelacije u nastavi likovne kulture i školske knjižnice* u Opatiji 2007. godine. Neke od tema bile su: *Ostavština Ivane Brlić Mažuranić u Vili Ružić*; *Međupredmetno povezivanje* (mr. sc. Sonja Tošić Grlač); *Kako napraviti izložbu u školi* (Theodor de Canziani, prof.); *Korelacija likovne kulture i školske knjižnice* (Emil Rober Tanay, prof. emeritus); *Smjernice za rad s učenicima s teškoćama u razvoju u školskoj knjižnici* (dr. sc. Dinka Kovačević); *Tragom nobelovaca Ružičke i Preloga, korelacije knjižnice i ostalih područja* (Sanja Galic, prof.); *Suradničkim oblicima učenja do integrirane aktivnosti u školskoj knjižnici* (prof. dr. sc. Ivanka Stričević, sadašnja glavna ravnateljica NSK-a); *Od književnog djela do likovnog rada* (Mirjana Tomašević Dančević, prof. i Biserka Šušnjić, prof.); *Medijska pismenost i komunikacijska prava djece* (dr. sc. Nada Zgrabljic Rotar); *Izvešće s prve europske konferencije školskih knjižničara u Welsu* (Danica Pelko, prof.).

U vremenu umjetne inteligencije i lažnih vijesti poučavanje knjižnično-informacijske, medijske pismenosti i poticanja čitanja veoma je važno, kao i uloga stručnog suradnika knjižničara u vođenom istraživačkom učenju, a koje učenika stavlja u centar zbivanja potičući ga na samoregulirano i iskustveno učenje. Također, navedeno upućuje na neizostavnu ulogu stručnog suradnika knjižničara u *Eksperimentalnom programu Osnovna škola kao cjelodnevna škola – uravnotežen, pravedan, učinkovit i održiv sustav odgoja i obrazovanja*, što će biti predstavljeno na današnjem seminaru. Kako bi škola poboljšala svoju kulturu, potrebna je uključenost stručnih suradnika knjižničara, njihova otvorenost i interakcija sa svim sudionicima odgoja i obrazovanja te njihovo aktivno zalaganje za implementaciju promjena u školskoj svakodnevici.

Želim Vam uspješno i korisno provedeno vrijeme na današnjem državnom stručnom skupu *Školska literatura kao pomoć u prevladavanju osobne i društvene drame* te skup proglašavam otvorenim.

Blaga Petreski,
Predstojnica AZOO – Podružnica Split

Uvod

Jednog sam dana pročitao knjigu i cijeli mi se život promijenio

Ana Bučević Romić, prof.

Osnovna škola „Bol“

Split

knjiznicaosbol@gmail.com

SAŽETAK

Projekt razumijevanja pročitana započeo je nakon korone. Tijekom korone učenici koji zbog određenih problema nisu mogli boraviti u razredu s drugim učenicima sve svoje obveze izvršavali su u knjižnici. Tada sam primijetila veliku anksioznost kod učenika. Također, u razgovoru s njima primijetila sam kako veliki dio svog vremena provode na elektroničnim uređajima te je i njihovo slobodno vrijeme zaokupljeno vijestima iz svijeta koje samo još dublje pobuđuje anksioznost i depresiju. Tada sam započela učenicima preporučavati knjige za čitanje, za koje sam znala da *liječe*. Od tih prvih koraka nastao je projekt koji provodim unutar škole s profesoricom hrvatskog jezika Marijom Aljinović. Učenike sedmih i/ili osmih razreda uvodimo u svijet biblioterapije te ih učimo da shvate što znači određena pročitana riječ. Sam kontekst biblioterapije je opsežan ako ga želite primijeniti na učenike osnovne škole i zato je bitno da se ide korak po korak i da je tekst koji čitaju prilagođen njihovoj dobi. Za obradu biblioterapije s jednim lektirnim naslovom potrebno je 6 do 7 školskih sati. Kreće se od osnova biblioterapije što je to, od kada se primjenjuje, sličnosti i razlike sa psihoanalitičkom kritikom... Nakon toga kreće čitanje i obrada jednog lektirnog naslova. Neki se dijelovi čitaju na satu, a neke učenici samostalno čitaju pa na satu iznose svoje doživljaje. Svaku obradu završimo kreativnom radionicom u kojoj učenici kroz kreativan pristup iznose svoje pročitane doživljaje. S obzirom na to da hrvatski obrazovni sustav tijekom školske godine od učenika zahtjeva da pročitaju povećani broj knjiga, ovim načinom obrade pokušavamo još više približiti učeniku knjigu i napisanu riječ. U svome životu kao učitelj u razredu, knjižničar u knjižnici, ali i kao majka uvijek se vodim jednom kineskom poslovicom. *Ako čovjeku daš ribu nahranit ćeš ga, ali ako ga naučiš loviti nahranit ćeš ga za cijeli život*. Ta riba može biti i knjiga i zato knjigu treba prikazati učenicima tako da je oni prihvate kao sastavni dio svog života, a ne kao nešto što moraju čitati.

Životopis

Godine 2013. na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu stekla je diplomu magistra edukacije hrvatskog jezika i književnosti te povijesti umjetnosti, a godine 2019. na Odjelu za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru stekla je diplomu magistra informacijskih znanosti.

Radila je u osnovnim i srednjim školama u nastavi, zadnjih godina radi kao stručna suradnica knjižničarka u Osnovnoj školi Bol u Splitu. Tijekom svojega rada uvijek je poticala učeničku kreativnost kako kao učitelj u razredu tako i kao školski knjižničar. Svake godine uključuje se u rad s učenicima raznim edukativnim i obrazovnim projektima te potiče i razvija njihove talente. Aktivno sudjeluje u Erasmus+ timu škole, što znači da sudjeluje u mobilnostima KA1 i KA2 projekata te pisanju kako prijavnih dokumenata tako i završnih izvješća. Svake godine se dodatno educira kako bi u svome radu bila što bolja i što korisnija svojim učenicima. Godine 2021. nanovo u školi pokreće Novinarsku grupu i rad na školskom listu *Friž*. Školski list *Friž* 2022. godine bio je izabran kao jedan od najboljih školskih listova na državnom LiDraNu. Svake školske godine mentorira učenike na natjecanjima čitanja, pisanja i kreativnog stvaralaštva. S obzirom na to da je diplomirala na temu *Marketinško djelovanje školskog knjižničara u promociji knjižnice*, svojim radom želi doprinijeti da njezina školska knjižnica bude drugi dom njezinim učenicima.

POZVANA PREDAVANJA

Čitanje književnosti i razvoj emocionalnih kompetencija djece i mladih

Prof. dr. sc. Kornelija Kuvač, znanstvena savjetnica, redovita profesorica

Odjel za kroatistiku

Sveučilište u Zadru

klevac@unizd.hr

SAŽETAK

Cilj je predavanja upoznati sudionike s emocijološkim pristupom u studiju književnosti i pokazati na koji se način može primijeniti u programima poticanja čitanja s naglaskom na tekstovima koji djeci i mladima mogu pomoći u prevladavanju osobnih i društvenih drama i traumatičnih događaja. Sudionici će upoznati područje književne emocijologije kao teorije i prakse; upoznati emocionalne kompetencije koje se razvijaju čitanjem književnosti; prepoznati književne postupke unutar afektivnog angažmana teksta; prepoznati emociju kao književni kod (tekstualno kodiranje emocije); upoznati mogućnosti rada s djecom i mladima na temelju emocijološkog pristupa i interpretacije književnoga teksta; potaknuti sudionike na izvođenje literarnih radionica na temu emocija s učenicima osnovnih i srednjih škola te proširiti interpretacijske, metodološke i metodičke kompetencije polaznika.

U uvodnom dijelu predstaviti će se književna emocijologija kao dio kulturnog kodiranja emocija i suvremena metodologija interpretacije teksta. Zatim će se sudionike upoznati s emocionalnim kompetencijama koje razvijamo čitanjem književnosti, s naglaskom na razvoju empatije. Ukratko će se prikazati inozemni program *Reading and feeling* čiji su rezultati pokazali koje se kompetencije razvijaju kod učenika pri emocijološki vođenom čitanju književnih tekstova primjerenih dobi. Zatim će se prikazati emocijološka analiza dvaju tekstova adolescentskih romana (Janja Vidmar, *Bucka* i Nada Iveljić, *Sat očeva*) te primjer literarnih radionica koje su studentice Hrvatskoga jezika i književnosti (pod mentorskim vođenjem prof. dr. sc. Kornelije Kuvač) izvodile s učenicima srednjih škola u Zadru. Oba romana tematiziraju osobne drame protagonistkinja adolescentske dobi, stoga vođeno čitanje u sklopu literarne radionice može imati biblioterapeutske učinke. Ukazat će se i na važnost žanra adolescentskog romana koji je zanemaren u školskoj lektiri, a upravo je on usmjeren na prevladavanje osobnih i društvenih drama koje donosi adolescencija.

Djeci i mladima treba nuditi dobno i emocionalno odgovarajuće književne tekstove pri čijem je izboru uloga knjižničara nezamjenjiva. Knjižničar i nastavnik Hrvatskoga jezika trebali bi usko surađivati u izboru lektirnih naslova, a i jedan i drugi trebali bi poznavati osnove emocijološkoga pristupa književnosti na kojemu se mogu oblikovati kreativni pristupi u poticanju razvoja čitateljskih kompetencija. Čitateljske kompetencije povezuju jezične i emocionalne, razvoj jednih, drugih i trećih međusobno je povezan.

Životopis

Rođena je u Zadru 1976. godine, gdje završava Jezičnu gimnaziju Vladimira Nazora (1994.), diplomski studij Hrvatskoga jezika i književnosti na tadašnjem Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu (1999.), kao i Poslijediplomski studij lingvistike (2003.). U skladu s nastavnim potrebama Odjela za kroatistiku i slavistiku Sveučilišta u Zadru, znanstveni i nastavni rad usmjerava joj se prema grani teorije i povijesti književnosti.

Magistrirala je 2003., a doktorirala 2007. godine obranivši disertaciju *Mitski jezik u hrvatskoj fantastičnoj prozi* pred stručnim povjerenstvom u sastavu: prof. dr. sc. Krunoslav Pranjić, profesor emeritus, prof. dr. sc. Slavomir Sambunjak i prof. dr. sc. Nikola Ivanišin, profesor emeritus. Time je stekla akademski stupanj doktora humanističkih znanosti, znanstveno polje filologija, znanstvena grana teorija i povijest književnosti.

Dosad je objavila tri knjige, šezdesetak znanstvenih, preglednih i stručnih radova (navećim dijelom u časopisima i zbornicima s međunarodnom recenzijom, klasificiranih u skupinama A1 i A2 i indeksiranih u međunarodnim bazama), održala nekoliko ciklusa predavanja na sveučilištima u Ljubljani, Varšavi, Pragu, Krakowu i Katowicama u sklopu programa mobilnosti te izlagala na oko četrdesetak međunarodnih i domaćih znanstvenih skupova. U nekoliko mandata obnašala je funkciju predstojnice Odsjeka za hrvatski jezik i književnost (koji je tada bio dio Odjela za kroatistiku i slavistiku) te funkciju zamjenice pročelnika tadašnjeg Odjela za kroatistiku i slavistiku. Četiri je godine bila voditeljica Međunarodne ljetne škole hrvatskog jezika, književnosti i kulture *Zoranićeva arkadija* na Odjelu za kroatistiku i slavistiku Sveučilišta u Zadru.

Od njezinih aktualnih interesa ističe se interes za književnu emociologiju, produkciju hrvatskih spisateljica 20. i 21. stoljeća, identitetske studije u književnosti, odnos književnosti i ideologije te hrvatsku književnu fantastiku. Na korpusu novije hrvatske književnosti nekoliko je godina istraživala reprezentacije materinstva. Zanima je odnos književnih i kulturalnih praksa, istraživanja teorija identiteta i književnih teorija uz primjene u suvremenim interpretacijama tekstova hrvatske književnosti. Od 2011. dio znanstvenog interesa usmjerava i prema istraživanju čitateljskih kompetencija i teorijama čitanja općenito.

Od 2000. god. radi na Odjelu za kroatistiku i slavistiku Sveučilišta u Zadru, gdje danas predaje kolegije:

- Teorija književnosti (obvezni)
- Hrvatska književnost 19. stoljeća (obvezni)
- Teorija čitanja i razvoj čitateljskih kompetencija djece i mladih (izborni)
- Hrvatske spisateljice 20. i 21. stoljeća (izborni)
- Dječja književnost i književnost za mlade (obvezni i izborni)
- Književna emociologija (izborni)

Od rujna 2021. do rujna 2023. bila je voditeljica je projekta Tijelo, identitet i emocije u hrvatskoj i slavenskom književnostima 20. i 21. stoljeća (TIEH 2021) IP. 01.2021.09 koji je sufinanciran iz vlastitih sredstava Sveučilišta u Zadru. U sklopu projekta, tijekom 2023. godine bila je izvršna

urednica tematskog broja časopisa *Odjela za kroatistiku i slavistiku Croatica et Slavica Iadertina* (Vol. 19 No. 2, 2023.). Naslov temata bio je Tijelo, identitet i emocije u hrvatskom i slavenskim jezicima, književnostima i kulturama.

Bibliografija (izbor iz zadnjih pet godina)

Autorske knjige:

Kuvač-Levačić, Kornelija, *Iskaz neizrecivoga u poetici Side Košutić*. Zadar: Sveučilište u Zadru, 2021

Kuvač-Levačić, Kornelija, *Moć i nemoć fantastike*. Split: Književni krug Split, 2013

Kuvač-Levačić, Kornelija, *Stil Brižinskih spomenika s obzirom na pojam prenje*. Split: Književni krug Split, 2006

Znanstveni radovi u časopisima i zbornicima:

Kuvač, Kornelija, *The emotional construct of the future in Orwell's 1984. and Croatian science fiction in the 2000s* // *Lipar*, XXIV (2024), 82; 85-106. doi: 10.46793/LIPAR82.085KL

Kuvač-Levačić, Kornelija, *Emocijski konstrukti budućnosti u romanima Stanisława Lema Futurološki kongres: iz sjećanja Ijona Tichoga i Pronalazak Athanatika Vladana Desnice* // *Književna smotra : časopis za svjetsku književnost*, LV (2023), 208(2); 57-68. doi: orcid.org/0000-0001-7250-6383

Kuvač-Levačić, Kornelija, *Emocijski konstrukti u perspektivizaciji budućnosti u hrvatskoj znanstvenoj fantastici 2000-ih* // *JEZIK, KNJIŽEVNOST I INDUSTRIJA: Zbornik radova sa Jedanaeste međunarodne konferencije Fakulteta za strane jezike, održane 22. i 23. septembra 2022. godine* / Budinčić, Valentina ; Parezanović, Tijana ; Solujić, Božana (ur.). Beograd: Alfa BK Univerzitet, 2023. str. 52-72

Kuvač-Levačić, Kornelija *Emocijski narativi o traumi silovanja u hrvatskoj književnosti od 19. do 21. stoljeća* // *Bosanskohercegovački slavistički kongres III. Zbornik radova, knjiga 2.* / Bavrka, Jelena ; Ibrišimović-Šabić, Adijata ; Murtić, Edina (ur.). Sarajevo: Slavistički komitet, 2022. str. 199-220

Kuvač-Levačić, Kornelija ; Tomaš, Vladimir *Metaforička konceptualizacija tjelesnosti patnje u pjesništvu Nade Grubišić* // *Umjetnost riječi*, 66 (2022), 1; 79-99. doi: 10.22210/ur.2022.066.1/04

Kuvač-Levačić, Kornelija, *Novigradska kula kao heterotopija krize i devijacije u romanu Augusta Šenoa Kletva* // *800 godina od obnove rimske kule i prvog spomena imena Novigrad u pisanim izvorima* / Uglešić, Ante ; Begonja, Zlatko (ur.). Zadar: Sveučilište u Zadru ; Općina Novigrad, 2021. str. 249-257

Kuvač-Levačić, Kornelija, *Sida Košutić's Christian Mysticism – on the Periphery of the Canon of National Literature* // *Periferno u hrvatskoj književnosti i kulturi / Peryferie w chorwackiej literaturze i kulturze* / Bagić, Krešimir ; Levanat-Peričić, Miranda ; Małczak, Leszek (ur.).

Katovice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2021. str. 362-388 doi:

<https://orcid.org/0000-0001-7250-6383>

Kuvač-Levačić, Kornelija, Intertekst slavenske mitologije i elementi magijskoga realizma u romanu Dubravke Ugrešić Baba Jaga je snijela jaje // *Slavia*, 88 (2019), 3; 310-329

Kuvač-Levačić, Kornelija, Magical Realism as the Poetological Framework for the Concept of the Other and the Different in the Croatian 21st Century Novel // *International journal of Slavic studies*, 1 (2019), 1; 56-84. doi: 10.34768/rn14-n261

Google Scholar

<https://scholar.google.hr/citations?user=qCdlqN0AAAAJ&hl=hr&oi=ao>

CROSBİ: 17449

CRORIS: 3477

<https://www.croris.hr/osobe/profil/3477>

Biblioterapija i mentalno zdravlje mladih

Ana Puljak, dr. med., spec. javnog zdravstva, KBT psihoterapeut, voditeljica Službe za javno zdravstvo

Nastavni zavod za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“, Zagreb

ana.puljak@stampar.hr

SAŽETAK

Cilj je predavanja upoznavanje s obilježjima i značenjem mentalnog zdravlja djece i mladih te upoznavanje s mogućnostima korištenja knjige i književnosti kao alata u njegovom unaprjeđenju.

Ishodi koji će se usvojiti: znanje, vještine i metodološki pristupi o načinima upotrebe knjige u radu s mladima vezano za mentalno zdravlja i rizična ponašanja, rješavanje razvojnih razdoblja i kriza i specifičnih životnih situacija i poteškoća koje imaju utjecaj na psihološko zdravlje te načinima izbora literature prema pojedinim temama koje se obrađuju i drugim oblicima primjene književnosti u unaprjeđenju zdravlja.

Predavanje se sastoji od upoznavanja s definicijom i značenjem mentalnog zdravlja mladih, definicijom i značenjem biblioterapije, oblicima biblioterapije, načinima upotrebe biblioterapije u praksi te prikazom pojedinih individualnih i grupnih primjera. Kroz radionicu se predstavlja i način implementacije biblioterapije kao edukacija edukatora s mogućnošću implementacije u obrazovne sustave s primjerom iz prakse.

Zaključci o usvojenim znanjima i vještinama moći će se koristiti u pokretanju ili nadopuni razvoja biblioterapije u praksi (obrazovni i ostali sustavi), a s ciljem unaprjeđenja mentalnog zdravlja mladih te daljnjeg prenošenja ovih znanja i vještina.

Životopis

Ana Puljak voditeljica je Službe za javno zdravstvo Nastavnog Zavoda za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“ od 2022. godine. Diplomirala je na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1997. godine, a 2008. godine je položila specijalistički ispit iz javnog zdravstva. U sklopu specijalizacije završila je stručni poslijediplomski studij „Javno zdravstvo“. Od 2014. do 2020. godine pohađala je edukaciju iz Kognitivno-bihevioralnih terapija te stekla certifikat osposobljenosti za samostalno izvođenje kognitivno-bihevioralnih terapija.

Pripravnički staž odradila je u Općoj bolnici „Dr. Josip Benčević“ u Slavonskom Brodu, nakon čega je od 1998. do 1999. godine bila liječnica opće medicine uz rad u savjetovalištu u Studentskoj poliklinici Grada Zagreba. U razdoblju od 1999. do 2003. obnašala je ulogu više stručne suradnice u kontroli bolničkih računa i ugovaranju specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje u Zagrebu. Od 2003. do 2009. bila je voditeljica Odsjeka javnozdravstvene gerontologije u Službi za gerontologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“. Nakon toga preuzima dužnost voditeljice

Odjela javnozdravstvene genomike u Službi za javno zdravstvo Nastavnog zavoda za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“, na kojoj djeluje od 2010. do 2011. godine.

U razdoblju od 2011. do 2022. bila je voditeljica Odjela za promicanje zdravlja u Službi za javno zdravstvo Nastavnog zavoda za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“. Trenutno je i zamjenica predsjednice Stručnog vijeća Nastavnog zavoda za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“ te članica Upravnog vijeća Specijalne bolnice za plućne bolesti u Zagrebu. Uz to, urednica je i časopisa „Zdravlje za sve“ Nastavnog zavoda za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“.

Stručno se usavršavala na brojnim edukacijama. Članica je Hrvatske liječničke komore, Hrvatskog društva za javno zdravstva HLZ-a, Hrvatskog društva kognitivno-bihevioralnih terapija, European Association for Behavioural and Cognitive Therapies i European Public Health Association.

UNICEF-ovi programi za podršku mentalnom zdravlju djece i mladih u školama

Marijana Muhić, univ. spec. pol., voditeljica Odjela

Odjel za mlade

Ured UNICEF-a za Hrvatsku, Zagreb

mmuhic@unicef.org

SAŽETAK

Cilj je predavanja upoznati stručne suradnike knjižničare osnovnih i srednjih škola te učeničkih domova o programima za podršku mentalnom zdravlju djece i mladih u školama.

Sudionici skupa bit će upoznati s različitim programima mentalnozdravstvene pismenosti odgojno-obrazovnih djelatnika, programima temeljenih na metodi socijalno-emocionalnog učenja (SEL), jačanja otpornosti, te preventivnih online programa. Predavanjem se pojašnjava zašto je ulaganje u brigu o mentalnom zdravlju djece i mladih važno, koji je UNICEF-ov pristup kreiranju/pružanju podrške programima u području zaštite i očuvanja mentalnog zdravlja djece i mladih te koja je važnost mentalnozdravstvene pismenosti odgojno-obrazovnih djelatnika u Hrvatskoj i intervencija koje iz nje proizlaze. Predavanje prikazuje osnovne postavke i koncepte ovih programa, njihove ciljeve i načine provedbe te osvrt na dosadašnje rezultate provedbe.

Konvencijom o pravima djeteta uspostavljen je okvir za razumijevanje važnosti usluga mentalnog zdravlja prilagođene djeci i mladima. Konvencija poziva države članice da zaštite najbolje interese djece i mladih te da se bave rješavanjem rizika za mentalno zdravlje, uključujući diskriminaciju, nasilje i oduzimanje slobode. Konvencija posebno naglašava odgovornost država članica da osiguraju preživljavanje i razvoj djece i mladih, uključujući pristup zdravstvenoj skrbi. Poziva države članice da promiču tjelesni i psihički oporavak za djecu i mlade koji doživljavaju bilo koji oblik zanemarivanja, zlostavljanja, ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja ili oružanog sukoba. Ističe i prava djece i mladih s invaliditetom na skrb o mentalnom zdravlju i zdrav život.

Svjetska zdravstvena organizacija u svojem strateškom okviru za promicanje mentalnoga zdravlja iz 2004. godine mentalnozdravstvenu pismenost smješta u područje razvoja osobnih vještina kao jednu od temeljnih strategija promicanja mentalnoga zdravlja. I Europska unija prepoznaje potrebu za programima unaprjeđivanja mentalnozdravstvene pismenosti ističući neke programe kao učinkovite metode javnozdravstvenoga djelovanja u području prevencije depresije i samoubojstava.

Djeca i mladi očekuju da odrasli u njihovom neposrednom okruženju imaju znanja, budu podrška i razumiju njihove probleme i emocionalna stanja. Kako bi odrasli za to bili spremni i u tome učinkovitiji, potrebno je da što više znaju o tomu kako možemo očuvati svoje zdravlje te biti informirani što i tko nam u tome može pomoći, zatim znati kako drugima pružiti

emocionalnu podršku i/ili motivirati na traženje stručne pomoći te imati za to razvijene vještine. Upravo mentalnozdravstvena pismenost uključuje taj potreban skup znanja i vještina za pomaganje i podršku u situaciji kada osoba u našoj blizini prolazi kroz emocionalnu krizu, kao i za očuvanje i postizanje mentalnog zdravlja.

Istraživanja pokazuju da je zdravstvena pismenost odraslih u području mentalnog zdravlja (mentalnozdravstvena pismenost) iznimno važna za zaštitu mentalnog zdravlja djece i mladih jer pospješuje sposobnost ranog prepoznavanja, pravovremeno i primjereno djelovanje, destigmatizaciju i povećava spremnost na pružanje prve pomoći i podrške. Svjetska federacija za mentalno zdravlje u suradnji sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom ističe potrebu da se pojača svijest o jednakoj važnosti mentalnoga zdravlja kao i tjelesnog zdravlja te potrebu učenja vještine psihološke prve pomoći ili prve pomoći za mentalno zdravlje, upravo kako bismo mogli pomoći osobama koje proživljavaju psihičke krize, jednako kao što se pruža prva pomoć pri hitnim tjelesnim stanjima.

Unaprjeđenje i zaštita mentalnog zdravlja bitni su za cjelokupnu društvenu zajednicu zbog podizanja kvalitete zdravlja građana što pridonosi osobnom zadovoljstvu, socijalnoj uključenosti i produktivnosti cijele zajednice. Time se smanjuju potrebe za zdravstvenom skrbi te se potiče ekonomski i društveni razvoj.

Škole imaju jedinstvenu i vitalnu ulogu u životima djece i mladih. Mentalno zdravlje djece i mladih nedjeljivo je od obrazovnoga sustava. Škole imaju ogroman potencijal za zaštitu mentalnog zdravlja djece i mladih.

Odgojno-obrazovni djelatnici važne su odrasle osobe u okružju svakog djeteta i mlade osobe i stoga važni dionici u očuvanju i zaštiti mentalnoga zdravlja djece i mladih.

Uloga škole, odnosno učitelja i nastavnika, izuzetno je važna u očuvanju mentalnoga zdravlja, prevenciji mentalnih poremećaja i ranome otkrivanju problema te podršci intervencijama povezanim sa zaštitom mentalnoga zdravlja djece. Iako mentalno zdravlje nije u središtu obrazovnoga sustava, taj sustav snažno utječe na ponašanje učenika u razredu, njegovu prilagodbu, odnose s drugim učenicima i učiteljima ili nastavnicima te dostizanje njegovih ukupnih razvojnih i obrazovnih potencijala.

S obzirom na složene društvene promjene, rastuće društvene nejednakosti, velike stope nezaposlenosti i siromaštva, sve veći broj razvoda i jednoroditeljskih obitelji, te iskustva pandemije i potresa koja su djeca proživjela u posljednjih dvije godine, uloga učitelja i nastavnika postaje sve složenija te su oni sve češće u situaciji da se bave mentalnim zdravljem učenika. Učitelji i nastavnici postaju moguća sigurna luka i sigurna ruka za mnogu djecu i mlade izložene nepovoljnim utjecajima sredini u kojoj odrastaju, stoga oni trebaju raspolagati

osnovnim znanjima o shvaćanju mentalnoga zdravlja i o mentalnozdravstvenim problemima djece i mladih.

Učitelji i nastavnici osobe su s kojima učenici, uz vršnjake, provode najviše vremena tijekom svojega boravka u školi. Samim time oni mogu biti prvi koji će primijetiti da pojedini učenik ima nekih poteškoća, no vrlo često, kad ih primijete, ne znaju što učiniti. Mnogi učitelji i nastavnici osjećaju se nesigurno i nemoćno kad treba pomoći djetetu koje pokazuje probleme mentalnoga zdravlja, što loše utječe na njihovo mentalno zdravlje i zadovoljstvo poslom.

U suradnji s Vladom Republike Hrvatske UNICEF se zalaže da se svakom djetetu omogući odrastanje u brižnom, poticajnom i podržavajućem okružju za pozitivan razvoj djeteta.

UNICEF pruža podršku u zajednici za najugroženiju djecu, adolescente i one koji o njima brinu, podiže svijest o potrebi pristupa zasnovanih na podršci zajednice i psihosocijalnoj podršci, uključujući promociju pozitivnog mentalnog zdravlja te otklanjanje stigme i diskriminacije vezano uz mentalno zdravlje. UNICEF podržava sigurno i svrhovito uključivanje djece i mladih u kreiranje programa očuvanja mentalnog zdravlja za sve.

Od 2020. godine UNICEF u suradnji s Vladom RH i partnerima provodi programe za jačanje socio-emocionalnih vještina djece i mladih s ciljem razvijanja otpornosti učenika i prevencije problema mentalnog zdravlja (UPSHIFT, Škole podrške) te program koji daje odgovore na kompleksne probleme i potrebe adolescenata i mladih s ciljem njihove bolje informiranosti o pitanjima mentalnog zdravlja i destigmatizacije problema s mentalnim zdravljem (PUKOTINE).

U sljedećem petogodišnjem programskom razdoblju (2023.-2027.) UNICEF će u suradnji s Vladom RH i partnerima još intenzivnije ulagati u programe podrške mentalnom zdravlju djece i adolescenata, uključujući programe podrške u školama i zajednici.

UNICEF je jedinstveno pozicioniran da se zalaže za mentalno zdravlje djece i adolescenata s obzirom na svoj programski pristup i vjerodostojnost te 10-godišnji zajednički program sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom, ključne odnose u sektoru zaštite djece, obrazovanja i zdravstva te povjerenje i odnose u radu s djecom, mladima i roditeljima i skrbnicima.

UNICEF ima uspostavljene dugogodišnje odnose u sustavu UN-a, s nacionalnim vladama, mrežama mladih, tehničkim partnerima i privatnom sektoru širom svijeta. To na jedinstven način omogućuje UNICEF-u izgradnju strateških partnerstava kako bi podržao razvoj rješenja u različitim kontekstima. UNICEF-ova snažna komunikacija za razvoj i iskustvo korištenja masovnih medija za isticanje složenih pitanja koja utječu na djecu također je ključna za povećanje svijesti, potražnje i angažmana mladih u osiguravanju pozitivne mentalne dobrobiti.

Životopis

Marijana Muhić, univ. spec. pol., djeluje kao voditeljica Odjela za mlade u Uredu UNICEF-a za Hrvatsku od 2019. godine. Marijana posjeduje više od deset godina iskustva u suradnji s međunarodnim organizacijama, vladinim agencijama te privatnim, javnim i civilnim sektorom. Stručnjakinja je za provedbu inovativnih strategija i promicanje najboljih praksi u razvoju adolescenata i mladih, posebno u područjima kao što su dobrobit i mentalno zdravlje te pozitivan razvoj adolescenata.

Od 2008. do 2015. godine radila je na Programu Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP), gdje je provodila razne programe društvenog razvoja i gospodarskog oporavka u manje razvijenim regijama Hrvatske. Tijekom tog razdoblja stekla je bogato iskustvo u razvoju i praćenju projekata, s posebnim naglaskom na programe ekonomskog i društvenog razvoja, projekte izgradnje kapaciteta te intervencija za podršku različitim ciljanim skupinama, posebice ženama i mladima.

Marijana je sudjelovala u jačanju veza između dionika na lokalnoj i nacionalnoj razini s ciljem promocije pristupa odozdo prema gore (*bottom-up approach*) u procesu donošenja javnih politika te naglašavala izazove i mogućnosti ruralnih i slabije razvijenih područja.

Kao voditeljica odjela za mlade u Uredu UNICEF-a za Hrvatsku aktivno promiče i provodi UNICEF-ove inicijative i programe za smisleno sudjelovanje mladih i izgradnju vještina za 21. stoljeće s ciljem osiguravanja da adolescenti i mladi, posebno iz najranjivijih skupina, imaju veći pristup informacijama, znanju o svojim pravima i mogućnostima da utječu na politike i zajednice kroz održiva rješenja koja sami kreiraju.

Položaj stručnog suradnika knjižničara u Eksperimentalnom programu „Osnovna škola kao cjelodnevna škola – Uravnotežen, pravedan, učinkovit i održiv sustav odgoja i obrazovanja“ (CDŠ)

Tomislav Budimir, prof., ravnatelj

Jelena Zujic, mag. hrv. jez., književnosti i povijesti, str. suradnica knjižničarka mentorica

OŠ Ivana Mažuranića, Obrovac Sinjski

jelena.zujic@skole.hr

SAŽETAK

Cilj predavanja je upoznavanje stručnih suradnika s modelom cjelodnevne osnovne škole i prikaz položaja stručnog suradnika knjižničara i njegove uloge u odgojno-obrazovnom procesu u Eksperimentalnom programu "Osnovna škola kao cjelodnevna škola – Uravnotežen, pravedan, učinkovit i održiv sustav odgoja i obrazovanja".

Stručni suradnici razumjet će model, ciljeve i zadaće cjelodnevne osnovne škole, prepoznavati načine izvođenja programa te identificirati uloge stručnog suradnika knjižničara u provođenju A2 i B1 aktivnosti.

Predavanje će obuhvatiti povijest koncepta cjelodnevne osnovne škole, od prvih javnih poziva za uključivanje do evaluacije i prihvaćanja u Eksperimentalni program CDŠ-a; organizacijske promjene nastavnog programa, rasporeda sati i strukture školskog dana koje donosi model cjelodnevne osnovne škole; informacije o financiranju CDŠ-a uključujući financiranje škole, programa i djelatnika; položaj stručnog suradnika knjižničara: sličnosti i razlike „starog“ i novog, eksperimentalnog programa te pregled iskustava knjižničara koji rade po Eksperimentalnom programu.

Zaključci predavanja bit će usmjereni na razvoj kompetencija i vještina stručnih suradnika u kontekstu modela cjelodnevne osnovne škole. Identifikacija ključnih aspekata cjelodnevne škole omogućit će stručnim suradnicima bolje razumijevanje uloge stručnog suradnika knjižničara u cjelodnevnoj školi.

Životopis

Tomislav Budimir, profesor vjeronauka s dugogodišnjim iskustvom u osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju. Diplomirao je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, Teologiji u Splitu. Kao vjeroučitelj radio je u više osnovnih škola, a s mjesta vjeroučitelja iz Tehničke i industrijske škole Ruđera Boškovića u Sinju 2009. prelazi na radno mjesto ravnatelja Osnovne škole Ivana Mažuranića u Obrovcu Sinjskom gdje je odgovoran za vođenje škole i osiguravanje kvalitetnog obrazovanja za sve učenike. Tomislav nije samo ravnatelj, nego i aktivan član zajednice koji se posvetio poboljšanju obrazovanja, promicanju sporta i sudjelovanju u društvenim inicijativama. Trenutno je voditelj aktiva ravnatelja s područja Cetinskog kraja i član upravnog vijeća Hrvatske zajednice osnovnih škola. Bio je dugogodišnji predsjednik Ragbi kluba Sinj i član Izvršnog odbora Ragbi saveza Hrvatske kao i član

Povjerenstva za ravnopravnost spolova grada Sinja te član Izvršnog odbora udruge za prevenciju i pomoć u rješavanju problema ovisnosti Novi put, Sinj. Spreman je koristiti svoje vještine i iskustvo kako bi unaprijedio svijet oko sebe.

Životopis

Jelena Zujić, stručna je suradnica knjižničarka predana širenju ljubavi prema knjigama i unaprijeđenju čitalačke kulture među djecom i mladima. Završila je studij hrvatskog jezika i književnosti te povijesti na Filozofskom fakultetu u Splitu 2011. godine. Sudbina je htjela da njezino prvo radno mjesto bude u školskoj knjižnici. To iskustvo potaknulo ju je da nastavi svoje obrazovanje te je 2013. godine uspješno završila i studij knjižničarstva na Filozofskom fakultetu u Mostaru. Dugi niz godina radila je kao knjižničarka u nekoliko škola Imotske krajine, a posljednje četiri godine zaposlena je u Osnovnoj školi Ivana Mažuranića Obrovac Sinjski. Redovito se stručno usavršava, a prošle godine promovirana je u zvanje stručne suradnice mentorice.

Posvećenost radu s djecom i želja da im proširi vidike, obogati znanje te ostavi trag u njihovim životima vidljiva je kroz niz aktivnosti koje provodi. Već nekoliko godina uspješno sudjeluje u Nacionalnom projektu za poticanje čitanja i promicanje kulture čitanja - Natjecanju u znanju i kreativnosti "Čitanjem do zvijezda". Njezina ljubav prema dramskom stvaralaštvu rezultirala je pisanjem brojnih dramskih tekstova koji su oživjeli na školskim pozornicama, a neki su izvedeni i na pozornici HNK-a u Splitu, kao dio županijske razine Smotre LiDraNo na kojoj su sudjelovali učenici kojima je bila mentorica. Autorica je teksta za slikovnicu *Zgode i nezgode u Studengradu*, koju je napisala zajedno s učenicima Osnovne škole Studenci. Ipak, od svih uspjeha najviše voli istaknuti prijateljstvo, privrženost i povjerenje koje je izgradila s učenicima.

Književnost za mladež u nastavi i tema smrti u slikovnicama

doc. dr. sc. Lucijana Armanda Šundov, znanstvena suradnica

Odsjek za hrvatski jezik i književnost, Filozofski fakultet, Sveučilište u Splitu

larmanda@ffst.hr

SAŽETAK

U prvome dijelu izlaganja objašnjavaju se ciljevi kolegija *Književnost za mladež u nastavi*, koji se izvodi na diplomskoj razini na studiju Hrvatskoga jezika i književnosti. Radi se o kolegiju koji studente upoznaje s ključnim temama i sadržajima dječje književnosti i književnosti za mladež te načinima na koje se te teme prenose učenicima s naglaskom na kritičku dimenziju. U okviru ovoga kolegija interpretira se generički korpus dječje književnosti i književnosti za mladež (slikovnice, priče, fantastične priče, romani, pjesme) u okviru kojega se govori o kanonskim i nekanonskim književnim djelima. Problemski se interpretiraju i analiziraju najznačajnija djela, o njima se raspravlja na istraživački način, primjenjuju se kritičke metode i spoznaje u vrednovanju novih književnih djela i revalorizaciji starih. Raspravlja se o kriterijima za odabir lektirnih naslova u nastavi.

U drugome dijelu izlaganja iznose se rezultati istraživanja o načinu na koji je smrt prikazana u različitim slikovnicama: Benji Davies *Djedov otok*, braća Fan *Ocean do neba*, Wolf Erlbruch *Patka, smrt i tulipan*, Glenn Ringtved i Charlotte Pardi *Plači, srce*, Kitty Crowther *Posjet male smrti*, Caroline Hudincourt i Ismer Sainsilus *Mango za djeda*, Tatjana Gjurković i Tea Knežević *Žirafica je tužna jer djeda više nema* i Ema Pongrašić *Moj tata se smanjuje*, Kenneth Krabat i margareta Peršić, Nina Vađić i Ana Kadoić *Djevojčica s balonima*, Maja Lunde *Snježna sestra*, Eliza Wheeler *Dom usred šume*, Iva Bezinović-Haydon *Gdje se skriva Vedran*, Katiye Danes i Christine Pym *Zašto sve umire*, Iva Bezinović-Haydon i Hana Tintor *Moja baka ne zna tko sam*, Bruno Ferrero i Anna Peiretti *Smrt kroz priče objašnjena djeci*, Miro Radalj i Andrea Petrlik-Huseinović *Mama koja grije sunce*, Andrea Petrlik-Huseinović *Plavo nebo*, Laura R. Bryant i Lisa Tawn Bergren *Bog nam je dao raj*, Marta Fabrega i Jennifer Moore-Mallinos *Sjećam se*. Istraživanje je krenulo od pretpostavke da će domaći autori filozofiji smrti češće pristupiti s kršćanskoga gledišta, no ta je hipoteza opovrgnuta jer domaći i strani autori izbjegavaju temi smrti pristupiti s kršćanskoga gledišta. U procesu sveopće globalizacije autori se ograđuju od kršćanskoga pristupa temi smrti te podilaze zahtjevima tržišta kako bi njihove slikovnice bile što čitanije i prodavanije. U uvodnome dijelu ističe se dvostruka namijenjenost slikovnica: budući da su odrasli posrednici između djeteta i slikovnice, one nisu namijenjene samo djeci, već i odraslima i upravo zato mogu biti bogate ambivalentnim simbolima, metaforama i skrivenim značenjima. Osim na sadržajnoj razini, slikovnice su analizirane i na slikovnoj razini kroz ilustracije, boje i likovne tehnike pa se pokazalo kako ponekad ilustratori dodaju detalje iz kršćanske ikonografije. Analiza je pokazala kako je pristup temi smrti sve slobodniji pa tako neki autori kreću od prikaza smrti iz usmenih predaja, a neki prikaz smrti vežu uz temu odrastanja, bolesti, prolaznosti života ili čak uz eutanaziju. U izlaganju se proučavaju stavovi,

motivacija i poticaji za pisanje slikovnica samih autora koji često objašnjavaju simboliku i filozofiju koja stoji u pozadini ovakvih problemskih slikovnica.

Ključne riječi: *Književnost za mladež*, problemske slikovnice, smrt, filozofija, religija

Životopis

Dr. sc. Lucijana Armanda Šundov upisana je u Upisnik znanstvenika Republike Hrvatske pod brojem 310434, izabrana je u znanstveno zvanje znanstvene suradnice u znanstvenom području humanističkih znanosti – polje filologija na 16. sjednici Matičnog odbora za područje humanističkih znanosti – polje filologija održanoj 15. 9. 2016. godine. Akademski stupanj doktorice znanosti (znanstveno područje humanističke znanosti, polje filologija, grana kroatistika) stekla je na Sveučilištu u Zagrebu, a naslov njezine doktorske disertacije je *Gotički motivi u hrvatskoj književnosti*. Od 2008. godine zaposlena je kao znanstvena novakinja na Odsjeku za hrvatski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu u Splitu. U suradničko zvanje i odgovarajuće radno mjesto poslijedoktorandice na Filozofskom fakultetu u Splitu izabrana je 2014. godine.

Sudjelovala je u izvođenju sveučilišne nastave od akad. god. 2010./2011. do danas. U tom razdoblju izvodila je nastavu na deset predmeta na preddiplomskim i diplomskim studijima Filozofskog fakulteta u Splitu: Odsjeku za hrvatski jezik i književnost, Odsjeku za učiteljski studij, Odsjeku za rani i predškolski studij te na Teološko-katehetskom studiju Katolički-bogoslovnog fakulteta u Splitu.

Članica je povjerenstva za provjeru znanja hrvatskog jezika i latiničnog pisma pri Centru za hrvatske studije u svijetu. Bila je mentorica ili komentorica pri izradi više od 20 završnih i diplomskih radova studenata. Sudjelovala je u izradi novih studijskih programa te na 13 znanstvenih skupova. Od 2008. do 2013. bila je suradnica na znanstvenoistraživačkom projektu Mediteran u renesansnim književnostima Slavena, voditelja prof. dr. sc. Slobodana Novaka, a od 2013. do 2015. bila je suradnica na znanstvenoistraživačkom projektu Halieutica Adriatica – filološko i antropološko istraživanje jadranske kulture, voditelja prof. dr. sc. Joška Božanića.

Objavila je ukupno 14 znanstvenih radova, a od toga četiri rada u a1 periodičkim publikacijama, a osam u a2 periodičkim publikacijama. Članica je uredništva časopisa *Mogućnosti*; recenzirala je zbornike *Komparativna povijest hrvatske književnosti*.

Tematski centrirana interakcija u prevladavanju izazova u školi

Sabina Marunčić, lic. theol., viša savjetnica za Vjeronauk

Agencija za odgoj i obrazovanje – Podružnica Split

sabina.maruncic@azoo.hr

SAŽETAK

Cilj je predavanja upoznati metodički koncept o dobrom vođenju i „živom učenju“ pod nazivom Tematska centrirana interakcija (TCI). Ishodi su predavanja upoznati neke crtice iz biografije Ruth C. Cohn, utemeljiteljice TCI-ja; upoznati koncept TCI-ja, glavne faktore, postulate i aksiome; osnažiti osobno vodstvo te primijeniti TCI metodu u konkretnom životu u školi.

U prvom dijelu predavanja predstavljena je Ruth C. Cohn, utemeljiteljica TCI-ja kojoj je bio cilj osobni rast i rast svih ljudi, što uključuje poštivanje razvojnog potencijala i integriteta drugih.

U drugom dijelu predavanja predstavlja se koncept TCI-ja koji premošćuje jaz između razuma i osjećaja uravnotežujući različite aspekte učenja: individualni i interakcijski te sadržajni i kontekstualni. To se postiže poučavanjem živog učenja kao stava i metode. Stav se ogleda u TCI aksiomima i postulatima, a metoda u TCI čimbenicima: dinamičkoj ravnoteži, formulaciji teme kao fokusa učenja, poticanjem procesa učenja, itd. Stav i metoda nisu izolirani niti se odvijaju u određenom redosljedju, nego su međusobno povezani, a najvažnija je interakcija svih elemenata TCI-ja. U završnom dijelu predavanja promišlja se o TCI-ju u kontekstu prevladavanja svakodnevnih izazova u školi. TCI podupire sudionike u njihovim društvenim zadaćama i pomaže im da i u poteškoćama, koje su izvane ili iznutra uzrokovane, dobro surađuju, vode i zajedno uče. Tako nastaje radno ozračje koje potiče motivaciju i kreativne mogućnosti.

Zaključno, TCI se oslanja na viziju čovječanstva i sustav vrijednosti, odnosno antropološke temelje koji odražavaju sposobnost čovjeka da se mijenja i uči te ih povezuje s metodom i teorijom vođenja te potiče razvoj osobnih, socijalnih i didaktičko-metodičkih kompetencija.

Životopis

Sabina Marunčić završila je studij *Razredne nastave i Teološko-katehetski studij* te postigla licencijatu iz teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu. Od 1991. godine radila je kao vjeroučiteljica u Osnovnoj školi Josipa Pupačića u Omišu, a od 2005. godine zaposlena je u splitskoj podružnici Agencije za odgoj i obrazovanje na radnom mjestu više savjetnice za nastavni predmet Vjeronauk. Aktivno sudjeluje u osmišljavanju i organizaciji stručnog usavršavanja za vjeroučitelje, održava predavanja i vodi pedagoške radionice na stručnim skupovima od školske do nacionalne razine. Autorica je dvadesetak stručnih i znanstvenih radova, od kojih se osobito ističe knjiga *Svjedoci Radosne vijesti u hrvatskom narodu*. U okviru stručnog usavršavanja završila je nekoliko edukacija: *Integrativna supervizija*, *Suvremeni pristup stručnom usavršavanju* i *E-learning akademija: smjer tutoring*. Trenutno

Školska literatura kao pomoć u prevladavanju osobne i društvene drame

pohađa međunarodni seminar *Tematski usmjerena interakcija (TCI) – učiti živo prema Ruth C. Cohn*, na KBF-u u Splitu i u postupku je stjecanja diplome iz navedene edukacije.

Pogovor

Tema skupa obuhvaća i problematizira poruku literarnog djela kao podršku mentalnom zdravlju i jačanju emocionalne otpornosti učenika (upoznati se s konceptima otpornosti i strategijama mentalnog zdravlja te neželjenim oblicima ponašanja učenika), trendove i fenomene tradicijskih i suvremenih poimanja u literaturi (obvezna lektira, slobodni izbor te udžbenici), odgajanje u kontekstu cjelodnevne škole i njenom doprinosu razvoju vještina za savladavanje izazova odrastanja (ovisnosti, bolest, žalovanje – smrt bliske osobe) i metodu tematski centrirane interakcija u prevladavanju izazova u školi.

Zahvaljujem Vam jer ste svojim sudjelovanjem (70 sudionika) pokazali svijest o važnosti stručnog usavršavanja stručnog suradnika knjižničara, kako tijekom brojnih odgojno-obrazovnih reformi tako i sada, na pragu uvođenja cjelodnevne škole, pri čemu je uloga stručnog suradnika knjižničara – knjižnično-informacijskog i medijskog stručnjaka, neizostavna u Eksperimentalnom programu *Osnovna škola kao cjelodnevna škola – Uravnotežen, pravedan, učinkovit i održiv sustav odgoja i obrazovanja*. Interdisciplinarnim timskim radom i vođenim istraživačkim učenjem stručni suradnik knjižničar treba biti ključan čimbenik u provedbi novih kurikula: *Eksperimentalni kurikulum nastavnog predmeta Informacijske i digitalne kompetencije za osnovne škole (IDK)*, *Eksperimentalni kurikulum nastavnoga predmeta Svijet i ja za osnovne škole (SIJ)* i *Eksperimentalni kurikulum nastavnog predmeta Društvo i zajednica za osnovne škole (DIZ)*.

Stručni suradnik knjižničar usmjeren je kroskurikularno na sve međupredmetne teme, na poticanje čitanja i učenje učenja jednako kao i na razvijanje socijalnih i emocionalnih vještina učenika i prevenciju svih oblika nasilja, problema mentalnog zdravlja i ovisnosti kod djece i mladih. Kritičkim promišljanjem svijeta, odnosno razvojem kompetencije kritičkoga mišljenja, učenici jačaju svoje samopouzdanje, odgovornost, empatiju i solidarnost uz poštivanje demokratskih vrijednosti, zbog čega struktura kurikuluma nastavnoga predmeta *SIJ* prati spomenute elemente u domenama: A) *Upravljanje informacijama i primjena strategija kritičkoga mišljenja*, B) *Osobna i društvena odgovornost, etičnost djelovanja*, C) *Upravljanje vlastitim mišljenjem* – navedena domena A odnosi se na temeljno zvanje suvremenog školskog knjižničara, koji je najčešće **magistar informacijskih znanosti**. Tri su domene kojima je predviđena realizacija ciljeva nastavnoga predmeta *IDK*: A) *Informacijska i medijska pismenost*, B) *Komunikacija, suradnja i sigurnost* te C) *Računalno razmišljanje i programiranje, digitalni sadržaji i tehnologije u nastajanju*, pri čemu je domena A neprovediva bez nas, stručnih suradnika knjižničara.

Vjerujem da će državni stručni skup *Školska literatura kao pomoć u prevladavanju osobne i društvene drame* bit koristan poticaj za vaš uspješniji daljnji profesionalni rad.

Ana Saulačić,

AZOO – Podružnica Split

ORGANIZATORICA SKUPA - UREDNICA ZBORNIKA SAŽETAKA

Ana Saulačić, prof., dipl. knjiž., univ. spec.

ana.saulacic@azoo.hr

Agencija za odgoj i obrazovanje – Podružnica Split

ŽIVOTOPIS Rođena je 1967. godine kao Ana Krželj u Splitu u kojem živi i radi. Majka je troje djece (Frane, 1987., Mirela, 1988. i Tiho, 1998.) i profesorica povijesti umjetnosti i likovne kulture (Split, 1989.), diplomirana knjižničarka (Zagreb, 1992.) i sveučilišna specijalistica menadžmenta obrazovanja (Novi Sad, 2007.). Uspješno je položila sve ispite na doktorskom studiju menadžmenta obrazovanja (2008. - 2010.). Odobrena joj je doktorska disertacija *Upravljanje vizualnim identitetom školske knjižnice* pod mentorstvom prof. dr. sc. Milice Andevski i prof. dr. sc. Željka Vučkovića iz nastavnog predmeta Menadžment obrazovanja na Fakultetu za menadžment (Novi Sad, 2010.). Od 1990. do 2006. godine radila je kao učiteljica likovne kulture, nastavnica stručnog crtanja te stručna suradnica knjižničarka u Osnovnoj školi kneza Mislava od siječnja 1996., a od 2006. godine zaposlena je kao viša savjetnica za školsko knjižničarstvo u Agenciji za odgoj i obrazovanje – Podružnica Split. Kao knjižničarka-informatorica radila je u Narodnoj knjižnici Split – Odjel Kaštela od listopada 1992. do siječnja 1993. godine. Od 1994. godine sudjelovala je na samostalnim i skupnim izložbama slika te je često sudjelovala na dobrotvornim dražbama kao darovateljica svojih radova pomažući udruge i pojedince. Od 1994. do konca 1995. radila je kao direktorica tvrtke za vanjsku trgovinu. Zavod za unapređivanje školstva Ministarstva prosvjete i športa ju je 2003. imenovao zamjenicom voditeljice stručnog vijeća školskih knjižničara Splitsko-dalmatinske županije. Zavod za školstvo Republike Hrvatske imenovao ju je voditeljicom stručnog vijeća školskih knjižničara SDŽ u svibnju 2005. godine. Cjeloživotno se usavršava, sudjelovala je na brojnim stručnim skupovima u zemlji (1996. prvi put sudjeluje na PŠŠK u Crikvenici i Skupštini HKD-a u Primoštenu) i inozemstvu (2015. sudjeluje na konferenciji Američkog knjižničarskog društva (ALA) u San Francisku, SAD), a organizirala je i brojne međuzupanijske, državne i međunarodne stručne skupove (PŠŠK je organizirala u suradnji s Biserkom Šušnjić 2007. i 2015. te samostalno 2009., 2017., 2019., 2021. i 2023. godine). Autorica je brojnih stručnih i znanstvenih radova. Sudjelovala je 2009. u izradi prijedloga kojim se opisuje program knjižnično-informacijskog obrazovanja od osnovne škole do završnih razreda srednje škole, kojim su se stručni suradnici knjižničari uključili u raspravu o nacionalnom okvirnom kurikulumu za predškolski odgoj i opće obvezatno obrazovanje u osnovnoj i srednjoj školi. Idejna je začetnica i suorganizatorica prvog HUŠK-ovog stručnog skupa *Horori a priori?! – knjige o kojima se ne govori, a tražene su u fondovima školskih knjižnica* (Split, 2011.). Članica je strukovnih udruga: HKD – Hrvatskoga knjižničarskog društva (1994.) / Društva knjižničara u Splitu (članica je Glavnog odbora DKS od 2004. - članica je Sekcije za školske knjižnice HKD-a od 2011.), HDLU – Hrvatskoga društva likovnih umjetnika u Splitu (od 1994.), HUŠK – Hrvatske udruge školskih knjižničara (od 2002., dopredsjednica 2011.), MH – Matice hrvatske Split (od 2002., a voditeljica knjižnice i čitaonice 2010. - 2012.), Pričigin – splitski festival pričanja priča (u organizacijskom odboru 2007. - 2015.) te American Library Association – ALA (2015. - 2017.). Dobitnica je Državne nagrade „Višnja Šeta“ za 2012. godinu, koju dodjeljuje Hrvatska udruga školskih knjižničara (HUŠK).

SADRŽAJ

	PROGRAM SKUPA	5
Školska literatura kao pomoć u prevladavanju osobne i društvene drame		*
	Blaga Petreski, prof.	6
	PREDGOVOR	*
	Ana Bučević Romić, prof.	7
UVOD: Jednog sam dana pročitao knjigu i cijeli mi se život promijenio		*
	POZVANA PREDAVANJA	10
	prof. dr. sc. Kornelija Kuvač	11
Čitanje književnosti i razvoj emocionalnih kompetencija djece i mladih		*
	Ana Puljak, dr. med.	15
Biblioterapija i mentalno zdravlje mladih		*
	Marijana Muhić, univ. spec. pol.	17
UNICEF-ovi programi za podršku mentalnom zdravlju djece i mladih u školam		*
	Tomislav Budimir, prof.; Jelena Zujić, prof.	21
Položaj stručnog suradnika knjižničara u Eksperimentalnom program „Osnovna škola kao cjelodnevna škola“		* *
	doc. dr. sc. Lucijana Armanda Šundov	23
Književnost za mladež u nastavi i tema smrti u slikovnicama		*
	Sabina Marunčić, lic. theol.	25
Tematski centrirana interakcija u prevladavanju izazova u školi		*
	POGOVOR	27
	Ana Saulačić, prof.	

Agencija za odgoj i obrazovanje
Donje Svetice 38, 10000 Zagreb

MATIČNI BROJ: 1778129

OIB: 72193628411

<https://www.azoo.hr/>

Prenošenje sadržaja dopušteno je uz navođenje izvora.